

Indiener: College van burgemeester en wethouders
Datum: 01 september 2020
Portefeuillehouder(s): Wethouder Bolderdijk
Portefeuille(s): Financiën
Contactpersoon: S. Haverkamp
Tel.nr.: 8228 **E-mailadres:** haverkamp.symke@woerden.nl

Onderwerp:

Strategische Heroriëntatie

Samenvatting:

Het college stelt de raad voor het scenario met bijbehorend maatregelenpakket vast te stellen. Dit voorgestelde scenario wordt in de begroting 2021-2024 verwerkt. Het voorgestelde scenario is opgesteld om structureel het hoofd te bieden aan het zware financiële weer dat op de gemeente Woerden af komt. In het voorgestelde scenario wordt € 2,9 miljoen omgebogen in 2021 en € 7,5 miljoen euro op de lange termijn vanaf 2023. Met dit scenario blijft er flexibiliteit in de begroting om risico's op te kunnen vangen en is er nog beperkte ruimte om te investeren. Het college gaat graag het gesprek aan met de raad over de kenmerken, financiële effecten en inhoud van het voorgestelde scenario. Hierbij is het belangrijk ons te realiseren dat gegeven huidige financiële omstandigheden van Woerden, de speelruimte tot aanpassingen beperkt is.

Gevraagd besluit:

De raad besluit:

1. Het voorgestelde scenario met bijbehorend maatregelenpakket vast te stellen, onder andere bestaande uit:
 - Maatregelen in categorie 1+2+3;
 - Een stijging OZB van 8% in 2021. Een stijging OZB van 5% in 2022, 2023 en 2024;
2. Als onderdeel van het voorgestelde scenario het strategisch investeringsschema met een volume van € 15 miljoen euro tot 2030 vast te stellen;
3. Het voorgestelde scenario met bijbehorend maatregelenpakket in de begroting 2021-2024 te verwerken;
4. Een onderscheid aan te brengen in de presentatie van de totale schuldquote waarbij inzichtelijke is wat het aandeel is in de totale schuldquote ten gevolge van 1) grondexploitaties 2) investeringen waarbij de jaarlijkse opbrengsten gelijk zijn aan de jaarlijkse lasten;
5. De participatie voor de langetermijnmaatregelen tijdens het begrotingsproces 2022-2025 uit te werken.

Inleiding

Waarom wordt dit voorstel nu voorgelegd?

Woerden staat voor een grote financiële uitdaging. Duurzaam financieel beleid is een van de speerpunten van het college en de gemeenteraad. De gemeentelijke financiën moeten immers in staat zijn de kosten voor de taken blijvend te kunnen dragen en daarbij risico's op te kunnen vangen.

Maar Woerden heeft nu hoge schulden en daarbij stijgen de kosten. Dat is geen houdbare situatie. Oorzaken van de stijgende kosten zijn met name te vinden in openbare ruimte (IBOR), onderwijshuisvesting en het sociaal domein, waar het volume van de geleverde zorg toeneemt. Het is de taak van het Rijk om de gemeenten financieel voor de oplopende kosten te compenseren als de dekking vanuit het gemeentefonds tekort schiet, maar de ervaring is dat het Rijk zijn verantwoordelijkheid (tot nog toe) niet neemt. Daarbovenop komt nu de coronacrisis, die tal van onvoorziene kosten met zich meebrengt. We moeten daarom nu ingrijpende maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat de financiële situatie van Woerden weer duurzaam en gezond is. Het is duidelijk dat dat niet zal gaan zonder maatschappelijke consequenties. De gemeente staat dus nu voor de taak om keuzes te maken wat zij kan en wat zij wil. En daarbij niet moet niet alleen het hier en het nu, maar ook de toekomst voor ogen worden gehouden, omdat er voor een noodzakelijke ontwikkeling van de stad nu investeringen nodig zijn. De raad staat hierbij voor een belangrijke keuze en het college licht in dit voorstel graag zijn heldere richting toe.

Daarom heeft het college u op 31 oktober 2019 over de noodzaak en uitgangspunten van een strategische heroriëntatie geïnformeerd (19R.00884). Sindsdien heeft de ambtelijke organisatie onderzocht hoe de financiële uitdagingen duurzaam het hoofd kunnen worden geboden bij de begroting 2021-2024. Bureau AEF is hierbij ingeschakeld om expertise te leveren, bijvoorbeeld bij het opstellen van een benchmark, en het proces te helpen coördineren. Dit heeft geleid tot het raadsbesluit d.d. 23 april 2020 waarin het raamwerk voor de strategische heroriëntatie is vastgesteld (20R.00146).

Op 7 juli jl. zijn u de ambtelijke rapporten met mogelijke maatregelen gepresenteerd, waaruit verschillende pakketten, verschillende scenario's kunnen worden opgesteld (20R.00723). Het college heeft u haar voorgestelde scenario gepresenteerd tijdens de thema-avond van 16 juli jl.

In dit raadsvoorstel wordt u meegenomen in de redenering van het college om te komen tot het voorgestelde scenario waarin een juiste balans wordt gevonden tussen maatregelen, verhoging van gemeentelijke opbrengsten en investeringen, met de juiste effecten op solvabiliteit en de schuldquote.

Het is van belang het raadsbesluit nu te nemen. Het voorgestelde scenario wordt in de begroting 2021-2024 verwerkt. Als bij de besluitvorming van de Strategische Heroriëntatie wijzigingen worden aangebracht, zullen deze in het begrotingsboek (onderdeel financiële beschouwingen) worden verwerkt. Daar is voldoende tijd voor nodig zodat u de begroting tijdig vast kan stellen, zodat deze ook op tijd in november aan de provincie kan worden aangeleverd.

Participatieproces

Hoe is dit voorstel tot stand gekomen

Een intensief participatietraject, waarbij de kracht en creativiteit van de samenleving zou worden benut, was in het proces voorzien. Na een eerste rondetafelgesprek op 9 maart jl. speelde de beperkende maatregelen in het kader van Corona ons echter parten. Het college heeft u daarover op 29 mei 2020 geïnformeerd (20R.00488). Maatschappelijke partners zijn gevraagd om een schriftelijke reactie te geven op het voorgestelde scenario. Een aantal partners hebben van deze mogelijkheid gebruik van gemaakt. Deze reacties zijn in de bijlage 8 'reacties maatschappelijke partners op Strategische Heroriëntatie' (20.016757) toegevoegd. Deze reacties met een beschouwing hierop van het college komt in de volgende paragraaf aan de orde.

Binnen het maatregelenpakket van het voorgestelde scenario is er een scheiding aan te brengen tussen maatregelen die op de korte termijn moeten worden genomen en maatregelen die op de lange termijn moeten worden genomen. Deze laatste maatregelen zullen moeten landen in de begroting 2022-2025 en verder. Het college stelt daarom voor om, zoals vermeld bij de beslispunten, de participatie bij de uitwerking van de maatregelen voor de lange termijn tijdens het begrotingsproces 2022-2025 te verrichten. Bij argumenten voor de beslispunten zal er naar deze paragraaf worden verwezen.

Maatschappelijke reacties Voorgestelde scenario

Vijf maatschappelijke partners hebben een reactie gegeven op het voorgestelde scenario:

- De participatieraad
- Buurtwerk
- POVW
- Laat Woerden Niet Zakken
- Good Governance Monitor

Het college is blij dat deze maatschappelijke partners in de gelegenheid zijn geweest om ondanks de speciale situatie van de afgelopen maanden toch te reageren op het voorgestelde scenario dat door het college is gepresenteerd op 16 juli. In de bijlage 8 'reacties maatschappelijke partners op Strategische Heroriëntatie' (20.016757) zijn deze reacties opgenomen. In de bijlage 7 'oplegger reacties maatschappelijke partners op Strategische Heroriëntatie (20.016755) staat ook de inhoudelijke reactie op elk van de bijdragen. Hier kan echter worden opgemerkt dat het college naar aanleiding van deze reacties geen aanleiding heeft gezien om het voorgestelde scenario aan te passen. Het college stelt deze reacties graag ter beschikking aan de raad om mee te helpen bij de oordeelsvorming.

Samenwerking met andere gemeenten

Voor dit raadsvoorstel is samenwerking met andere gemeenten niet aan de orde geweest. Woerden voert samen met alle gemeenten onder leiding van de VNG wel een lobby bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken om het gemeentefonds op te hogen om te voorkomen dat de begroting van Nederlandse gemeenten worden uitgehold.

Wat willen we bereiken?

1 Begroting duurzaam op orde

Het belangrijkste effect van dit raadsvoorstel is dat de meerjarenbegroting structureel en materieel sluitend is. Om dit te bereiken, moeten er grote ombuigingen worden gerealiseerd. Hieraan kleven maatschappelijke consequenties: we kunnen immers niet hetzelfde blijven doen voor minder geld. Dat maakt deze heroriëntatie dan ook 'strategisch'. Het raakt namelijk het beleid en de doelen die we voor Woerden hebben gesteld. De opdracht van de raad om de maatschappelijke gevolgen van de mogelijke maatregelen in beeld te brengen is in dit licht goed te begrijpen. De maatschappelijke gevolgen zijn overigens per maatregel bij de ambtelijke rapportages zo goed als mogelijk in beeld gebracht. Het is daarom ook niet wenselijk om de methode van 'de kaasschaaf' te hanteren. We moeten keuzes maken in wat we wel en niet meer willen en kunnen doen.

2 Goede keuzes geleid door waarden en doelen op de lange termijn

Omdat de keuzes zo ingrijpend zijn, moet we goed voor ogen houden wie we zijn en wat we willen. Om het anders uit te drukken: de keuzes moeten worden geleid door onze waarden en onze doelen voor de lange termijn. Waarden geven immers een vast ijkpunt in een veranderende wereld. Hier houden wij ons aan vast: Wij denken vanuit de inwoner en gaan ook uit van de eigen verantwoordelijkheid en creativiteit van de inwoner. We ondersteunen die mensen die het nodig hebben. We stimuleren een sterke samenleving met een hoog niveau van voorzieningen, sport en cultuur. We houden niet alleen rekening met de komende vier jaar maar proberen juist een blik te werpen over de lange termijn om de gevolgen van het beleid in te schatten. Ook in de toekomst moeten investeringen mogelijk blijven. We schuiven het probleem dus niet naar de toekomst.

De doelen voor Woerden in 2030 zijn niet veranderd en worden nog steeds politiek gedragen:

- We verlenen onze zorg dichtbij onze inwoners
- We bouwen voldoende woningen
- We lossen verkeersknelpunten op (West, Oost, Centrum)
- We hebben onze financiën duurzaam op orde
- We leveren onze bijdrage aan de energietransitie en duurzaamheid

Deze waarden en langetermijndoelen gidsen ons in de keuzes die we maken uit de mogelijke maatregelen die uit de ambtelijke verkenningen naar voren zijn gekomen.

3 Balans tussen solvabiliteit, schuldquote en investeringen

Het duurzaam op orde houden van de begroting betekent concreet dat er ook op de langere termijn een balans moet zijn tussen een aantal financiële indicatoren: structureel sluitende exploitatie, de schuldquote, solvabiliteit en investeringen. De schuldquote laat de afgelopen jaren een gestage stijgende lijn zien. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de stijging van investeringen met een maatschappelijk nut als gevolg van wijzigingen in de BBV-voorschriften. Sinds 2017 verplicht de BBV dat dit type investeringen geactiveerd moeten worden waar voorheen deze last meteen in de exploitatie genomen moest worden. Kenmerk van dit type investering is dat er geen directe financiële opbrengst tegenover staan. Daarmee verschillen dergelijke investeringen van investeringen met een economisch nut.

Als er geen maatregelen worden genomen, dan stijgt de schuldquote richting de 190%- 200%. Dit is aanmerkelijk boven de door de raad vastgestelde kaders. Een direct gevolg van een oplopende schuldquote is dat de organisatie gevoeliger wordt voor schommeling van de stand van de rente en een steeds groter deel van de begroting voor een langere periode wordt vastgelegd waardoor bijsturing in het geval van tegenvallers steeds moeilijker wordt. Om het simpel te zeggen: bij het opstellen van de begroting moet daarom ruimte behouden worden om tegenvallers op te kunnen vangen. Deze ruimte moet worden gecreëerd.

Een te hoge schuldquote leidt dus tot gebrek aan flexibiliteit in de begroting (de rente maakt dan een te groot deel uit van de begroting) en bij een stijgend rentepercentage bestaat het risico dat de rentelasten in onze begroting stijgen en de begroting hierdoor niet meer sluitend is. De raad heeft in de notitie Financiële Sturing de kaders voor de schuldquote vastgesteld. In navolging hierop is in het kader van de Strategische Heroriëntatie bekeken welke maatregelen genomen kunnen worden om de schuldquote in de toekomst weer te laten dalen. Uitkomst is dat op de korte termijn de mogelijkheden beperkt zijn. Maatregelen vergen immers tijd om geïmplementeerd te worden en de maatschappelijke effecten op de korte termijn zijn fors. Het is daarom raadzaam om meer tijd te nemen om de schuldquote om te buigen in de richting zoals door de raad is vastgesteld.

Er kan een onderscheid gemaakt worden in de wijze waarop investeringen meetellen in de sturing op de schuldquote. Sommige investeringen, dus schulden, kunnen zichzelf ook terugbetalen. Deze investeringen tellen op een andere wijze mee in de sturing op de schuldquote en dus kunnen zij ook apart gerubriceerd worden. Hierdoor ontstaan meer mogelijkheden om op een verantwoorde en zorgvuldige wijze investeringen in bijvoorbeeld verduurzaming van gebouwen mogelijk te maken, terwijl dit wel gevolgen heeft voor de hoogte van de schuldquote volgens de BBV voorschriften.

Het geven van sturing aan de omvang van de schuldquote is een bevoegdheid van de raad. De raad heeft meer mogelijkheden om te sturen op de schuldquote als zij onderscheid maakt naar de soorten investeringen. Naast een rubriek overige, kunnen binnen de schuldquote dus leningen worden apart worden gerubriceerd die het gevolg zijn van 1) investeringen ten laste van grondexploitaties en leningen die het gevolg zijn van 2) investeringen met een maatschappelijk doel en waarvan de jaarlijkse afschrijvingen minimaal gelijk zijn aan de jaarlijkse opbrengsten. Deze twee rubrieken tellen wel mee in de berekening van de schuldquote volgens de BBV-voorschriften maar het staat de raad vrij deze buitenbeschouwing te laten waar het sturing op de schulden betreft. Het is daarbij wel wenselijk om voor rubriek twee een percentage af te spreken dat niet meetelt in de sturing op de schuldquote. Voorgesteld wordt dit percentage van het aandeel van nieuwe investeringen vallend onder rubriek twee vast te zetten op 10% van de schuldquote volgens de BBV-voorschriften.

Uitgangspunt is om de schuldquote op lange termijn (2030) terug te brengen naar 150%. De schuldquote van de gemeente is op dit moment hoog en de begroting moet daarom voldoende ruimte gaan bieden om te kunnen sparen en de schuldquote op termijn terug te kunnen brengen naar deze 150% exclusief de schulden die zijn toe te rekenen aan nieuwe investeringen uit rubriek 1 en 2.

Aan de andere kant moeten we wel investeringen kunnen blijven doen als we vast willen houden aan de langetermijnambities. Om in de huidige tijden van woningnood voldoende woningen te blijven bouwen, moeten we de daardoor ontstane verkeersknelpunten voorkomen en oplossen. De wereld om ons heen verandert, bijvoorbeeld wat betreft de huizenmarkt, bedrijfsterreinen, de mobiliteit en omgang met klimaat, en we kunnen nu eenmaal Woerden niet op slot zetten en al deze veranderingen negeren. Hierbij moeten we direct opmerken dat we voor deze noodzakelijke investeringen ons ook nadrukkelijk zullen wenden tot de provincie en het Rijk voor een bijdrage. Hier is het duidelijk dat een duurzame meerjarenbegroting daarom een juiste balans tussen een sluitende

exploitatie solvabiliteit, schuldquote en investeringsruimte moet bevatten. Om deze balans te bereiken, wordt in het pakket maatregelen dat wij kiezen wel rekening gehouden met een investeringsvolume, hoewel beperkt, en een begrotingsoverschot. Deze maatregelen moeten er voor zorgen dat de schuldquote medio 2030 onder de 150% uitkomt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hoe willen we bovenstaande doelen bereiken? In deze paragraaf zullen we kijken naar de manier waarop we tot het voorgestelde scenario zijn gekomen. Een paar alternatieve scenario's zullen daarbij de revue passeren. Deze alternatieve scenario's zijn technisch haalbaar, maar voldoen niet aan de doelen die zijn geschetst in de vorige paragraaf. Daarom worden deze scenario's niet voorgesteld als beslispunt in dit raadsvoorstel. Wel zal straks bij de kanttekeningen worden verwezen naar deze alternatieve scenario's en daar zullen we ook naar de tekst van deze paragraaf verwijzen. Tot slot wordt het voorgestelde scenario nader beschouwd om te laten zien wat er concreet wordt voorgesteld.

4 Waardering van de maatregelen

Het startpunt bij het opstellen van de scenario's zijn de ambtelijke rapporten die u voor de zomer ter beschikking zijn gesteld. De maatregelen zijn verschillend van aard en moeten worden gewogen op haalbaarheid wat betreft hun maatschappelijke consequenties in verhouding tot de financiële opbrengst. De weging van de maatregelen en de criteria hiervoor zijn opgenomen in bijlage 1: maatregelenpakket Strategische Heroriëntatie (20.016750). In bijlage 2: meerjarenoverzicht maatregelen (excel) (20.016751) een bijgevoegd excel bestand zijn de maatregelen met de financiële meerjaarseffecten opgenomen.

Met deze weging hebben we een instrument om verschillende pakketten maatregelen, verschillende scenario's te kunnen kiezen met daarbij helder de consequenties in beeld.

5. Voorgesteld Scenario: beheerst bezuinigen, lasten verzwaren en beperkt ruimte maken voor investeren.

Zoals beschreven in de vorige paragraaf, hebben we nu een weging van de maatregelen en kunnen dus besluiten om een scenario te maken op basis van categorie 1+ 2, of 1+2+3 en zien waar ons dat financieel naartoe leidt. En dat betekent dat er zo goed mogelijk wordt voldaan aan:

- A. de financiële opdracht van de raad d.d. 23 april 2020:
 - i. komende begroting een ombuiging van minimaal € 3 miljoen op de exploitatie
 - ii. minimaal € 6 miljoen op de lange termijn (na 2023)

er een balans is tussen de solvabiliteit, de ruimte voor investeringen en de schuldquote exclusief de schulden die toe te rekenen zijn aan categorie 1 en 2 die op termijn wordt teruggebracht naar 150%.

Het hier door het college voorgestelde scenario is het derde scenario uit de presentatie aan de raad d.d. 16 juli. De alternatieve scenario's, scenario 1 en scenario 2 komen hierna kort aan bod. We bereiken met het voorgestelde scenario de volgende zaken en komen daarmee tegemoet aan de langetermijndoelen en waarden van Woerden:

- We ontzien mensen die hulp nodig hebben en ondersteunen de zwakken. We voorkomen hiermee waterbedeffecten en langetermijnkosten;
- We houden het voorzieningenniveau in stand en blijven de economie stimuleren. Zo blijft Woerden een gemeente waar mensen met veel vrijwilligersinzet zorgen voor een prettig, bruisend en goed leefklimaat waar het goed wonen, werken, recreëren en samenleven is;
- We kunnen in de toekomst nog investeren en Woerden blijven ontwikkelen, met een volume van € 15 miljoen euro tot 2030;
- Met het saldo op de begroting zijn we minder kwetsbaar voor risico's en kunnen we tegenvallers opvangen;
- We kunnen sparen en de schuldquote exclusief categorie 1 en 2 op termijn in 2030 afbouwen naar 150%.

Met dit scenario wordt er een juiste balans gevonden tussen het nemen van maatregelen en bijsturen op beleid, het vinden van solvabiliteit, de ontwikkeling van de schuldquote en ruimte voor

investeringen in Woerden in de toekomst. Het gaat uit van een besparing op termijn van € 5 miljoen en een lastenverzwaring van € 3 miljoen.

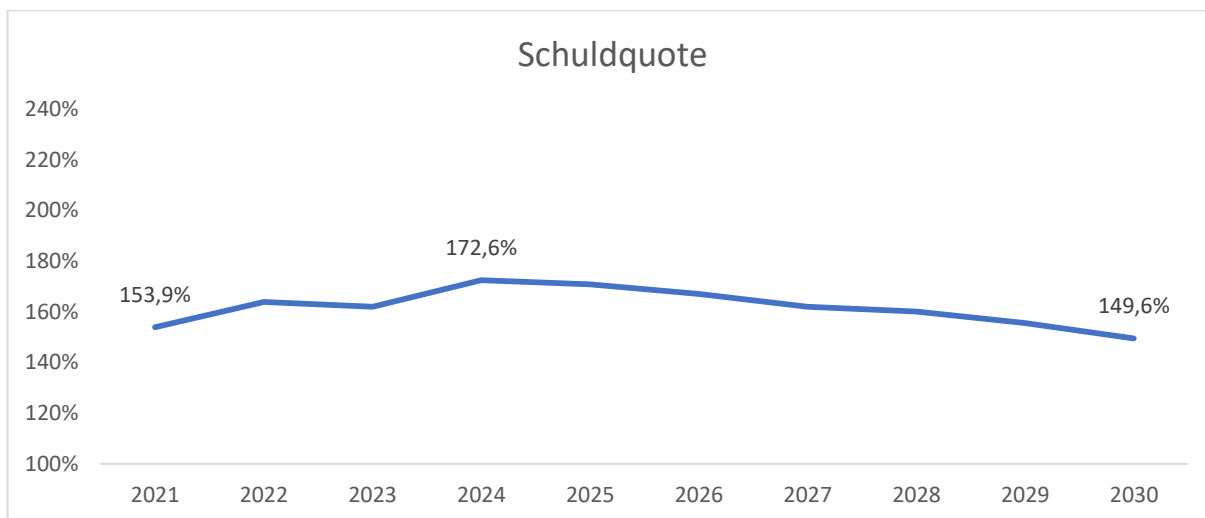
Het college acht dit scenario daarom als het meest verantwoorde alternatief. Er worden immers geen maatregelen getroffen die niet haalbaar zijn. Daarbij is er nog beperkt ruimte om Woerden met investeringen op de toekomst te kunnen voorbereiden doormiddel van woningbouw en het oplossen van enkele verkeersknelpunten. Dit vindt niet alleen plaats door om te buigen, maar ook door de inkomsten van de gemeente te verhogen. Deze gebalanceerde aanpak heeft een aanvaardbaar resultaat op de schuldquote namelijk 150% in 2030.

De voorgesteld OZB verhoging is voor het college het laatste redmiddel om ervoor te zorgen dat er geen maatregelen hoeven te worden genomen die het college onverantwoord acht, bijvoorbeeld in het sociaal domein en dat Woerden niet meer kan investeren in zijn toekomst. Hierin is Woerden overigens niet uniek; Ook veel andere gemeenten ontkomen in dit tijdsgewricht niet aan het verhogen van de OZB. De rapportage OZB en leges gaat in op een vergelijking van de OZB en woonlasten in Woerden met Nederland en regio Utrecht (pp. 5-8). Woerden ligt wat betreft woonlasten voor eigenaren van woningen onder het gemiddelde ligt. Ook blijkt dat Woerden voor niet-woningen een zeer laag OZB tarief aanhoudt (0,35% in Woerden ten opzichte van gemiddeld 0,51% landelijk). De laatste 10 jaar zijn de tarieven voor OZB alleen gestegen om te compenseren voor indexatie. Een stijging van de opbrengsten van de OZB is daarom niet onredelijk. Het vragen van een bijdrage aan inwoners en bedrijven betekent dat we sommige voor Woerden essentiële voorzieningen in stand kunnen houden. Om de OZB stijging te verzachten, spreiden we deze uit over 4 jaar zodat de jaarlijkse stijging beperkt blijft.

Dit voorgestelde scenario bestaat zodoende uit:

- Bijsturing € 7,5 miljoen na 2023
- De maatregelen in categorie 1+2+3;
- Een stijging OZB van 8% in 2021. Een stijging OZB van 5% in 2022, 2023 en 2024;
- De toerekening van de BTW over investeringen aan de riolrechten.
- Een overschot op de begroting van € 2 miljoen om risico's op te vangen en de schuldquote terug te brengen.
- Ontwikkeling van de schuldquote onder 150% in 2030

Het college gaat over dit voorgestelde scenario graag met de raad in gesprek. Uiteraard staat het de raad vrij in zijn eigen besluit dit scenario te amenderen. Het college is er hierbij vast van overtuigd dat het raamwerk van dit scenario is wat Woerden nodig heeft om structureel financieel gezond te worden met aanvaardbare maatschappelijke consequenties. Bij het amenderen roept het college de raad daarom op voor ogen te houden dat dit scenario wel een samenhangend geheel is, zowel wat betreft de financiën als wat betreft de inhoud. Dat betekent dat het college het voorgestelde scenario ziet als een ‘package deal’ en dat amendementen op het gebied van maatregelen binnen het scenario met sterke voorkeur ook met de bijbehorende dekking worden gepresenteerd. Twee jaar geleden hebben we het proces van de taskforces gehad om Woerden financieel op orde te brengen en dit jaar hebben we dat moeten herhalen. We willen voorkomen dat we in de recente toekomst dit opnieuw moeten doen.

6. Beschrijving voorgestelde scenario

Deze effecten zijn in lijn met de waarden en langetermijndoelen die in zijn beschreven in de paragraaf ‘Wat willen bereiken’ (paragraaf 1-3). Maar hoe ziet dit scenario er inhoudelijk uit? Het uitgangspunt is dat de lijn van het huidige coalitieakkoord zoveel mogelijk in stand wordt gehouden.

Voor het **sociaal domein** betekent dit dat we ervoor kiezen om het voorliggend veld zoveel mogelijk in tact te houden. De ontwikkeling die we hebben ingezet met het gebiedsgericht werken in wijken en kernen houden we in stand. Om de creativiteit van de inwoner te stimuleren, kiezen we voor uitbreiding het inwonersinitiatievenbudget. Met de keuzes in het sociaal domein ontzien we de zwakken die ondersteuning nodig hebben. Maar we ontkomen binnen het sociaal domein niet aan pijnlijke maatregelen die we wel verantwoord achten om de kosten voor jeugd en WMO om te buigen.. Ook moeten we maatregelen nemen op het gebied van Werk en Inkomen.

Het **voorzieningsniveau** houden we op een hoog niveau. We nemen geen maatregelen in de culturele sector en de ondersteuning van de economie. Bij de sport nemen we minimale maatregelen, namelijk een tariefsverhoging voor binnensport en op termijn een beperkte toename van tarieven voor buitensport. De leges voor kleine evenementen houden we buiten schot. Deze sectoren zijn van belang voor een vitaal Woerden en deze sectoren worden op dit moment door de coronacrisis zwaar geraakt. Wel zullen we een visie op het zwemmen en het beheer van sporthallen in Woerden gaan opstellen.

Op het gebied van **duurzaamheid** zullen we ons tempo aansluiten op het tempo van de landelijke overheid. De raad heeft opdracht gegeven om het tempo te laten hangen van de criteria ‘haalbaar, betaalbaar en draagvlak.’ We zien nu dat het Rijk bij deze grote beleidsontwikkelingen meer tijd geeft en ook financieel gaat ondersteunen vanaf 2022. We passen ons eigen tempo en de bijhorende financiën aan aan het tempo van ondersteuning door de Rijksoverheid. We werken nauw samen met inwoners en ondernemers.

De achtergrond van de keuzes bij het **IBOR** is dat we platgezegd langer willen doen met de spullen die we hebben. We verhogen dus de exploitatielasten om goed onderhoud te kunnen blijven

verrichten, maar stellen vervangingsinvesteringen uit, met lagere kapitaallasten tot gevolg. Hiermee zijn we per saldo op termijn goedkoper uit. Wat betreft het riool is het belangrijk dat alle kosten van het onderhoud van het riool ook door te berekenen in de rioolheffing. De gebruiker betaalt immers. Daarmee stijgt de rioolheffing.

De idee dat de gebruiker betaalt passen we ook toe bij **parkeren**. De kapitaallasten van parkeergarage Castellum worden nu niet doorberekend in de opbrengst van parkeren. Dat corrigeren we en ook maken we het parkeren efficiënter in de uitvoering. Hoewel de opbrengst van parkeren zal stijgen, blijft marktconformiteit het uitgangspunt en blijven we vergelijkbaar met gemeenten om ons heen. Bij het parkeerbeleid werken we dit uit.

Wat betreft **onderwijshuisvesting** zijn we in de werkgroep tegen een aantal complexiteiten in de rekenmodellen aangelopen. De achtergrond hiervan kunt u vinden in het rapport op onderwijshuisvesting. Hoewel we nu de onderwijshuisvesting daarom buiten beschouwing laten, willen we wel maatregelen treffen voor onderwijshuisvesting bij de begroting 2022-2025 volgend jaar.

7. Alternatieve Scenario's

Op 16 juli zijn er ook twee alternatieve scenario's aan de raad gepresenteerd. Die worden verder uitgewerkt in bijlage 6: beschrijving alternatieve scenario's (20.016762) en worden hier kort aangestipt.

Alternatief Scenario 1: beheerst bijsturen, wel investeren

We boeken hierbij de maatregelen uit categorie 1 +2 +3 in, maar niet de maatregelen uit categorie 4. Woerden moet wel in zijn toekomst blijven investeren. In dit scenario schatten we dit in op een volume van een volume van € 20 miljoen tot 2030 (In de paragraaf strategische investeringsplanning en de bijlage met het investeringsoverzicht wordt verder ingegaan op welke investeringen uiteindelijk in het voorgestelde scenario worden voorgesteld.). Dan kunnen we vervolgens zien wat de effecten zijn op de financiële situatie en de schuldquote. Om dit scenario rond te krijgen is een OZB-stijging van 15% opgenomen.

- maatregelen categorie 1 + 2+ 3
- investeringsvolume € 20 miljoen tot 2030
- OZB stijging 5% in 2021, 2022 en 2023.
- Schuldquote stijgt tot 160%

Hoewel dit alternatief scenario een grotere investeringsruimte kent, acht het college acht dit scenario niet wenselijk. Met dit scenario voldoen we immers niet aan een belangrijk doel, namelijk het terugbrengen van de schuldquote exclusief categorie 1 en 2 naar 150% in 2030.

Dit leidt tot de conclusie dat de investeringsruimte van € 20 miljoen een te groot effect heeft op de schuldquote.

Alternatief Scenario 2: Scherp bijsturen en wel investeren

Bij het vorige scenario hebben we gezien dat een grote investeringsbehoefte leidt tot een te hoge schuldquote. Dit kunnen we voorkomen door de investeringsbehoefte naar beneden aan te passen naar € 15 miljoen tot 2030. We nemen bovendien alle maatregelen op die in de taskforces zijn voorgesteld, dus ook de maatregelen in categorie 4, zodat we meer, namelijk tot € 7,7 miljoen bijsturen. Ook in dit scenario nemen we een OZB stijging van 15%. Dan bezien we het financiële effect.

Dus:

- maatregelen categorie 1 + 2 + 3 + 4

- investeringsvolume € 15 miljoen tot 2030
- OZB stijging van 5% in 2021, 2022 en 2023.
- Schuldquote is onder 150% in 2030

Dit alternatieve scenario levert wel het gewenste effect op de schuldquote met een beperkte investeringsruimte van € 15 miljoen tot 2030. Er worden nu echter ook maatregelen getroffen die het college eerder als 'niet haalbaar' heeft gecategoriseerd en die het college dus onverantwoord acht om te nemen. Woerden is dan bijvoorbeeld niet meer instaat om dichtbij de inwoner zorg te verlenen, met waterbedeften in het sociaal domein tot gevolg. Dit scenario acht het college daarom als niet haalbaar. De maatregelen die het college onverantwoord acht te nemen hebben een volume van € 2 miljoen. De oplossing die in het voorgestelde scenario voor deze € 2 miljoen is gevonden is de extra verhoging van de OZB met 8% ten opzichte van deze twee alternatieve scenario's.

Als we de scenario's vergelijken op de kenmerken, ziet dit er als volgt uit:

	Bijsturing	Investeringsvolume tot 2030	OZB stijging	Schuldquote tot 2030
Voorgesteld scenario	- € 7,5 miljoen; -relatief minder maatregelen sociaal domein; -Maatregelen categorie 1+2+3.	€ 15 miljoen	-Extra lastenverhoging om voorzieningeniveau op peil te houden. -OZB in vier stappen 23% omhoog (8% en 3*5%).	Onder 150% volgens voorgestelde systematiek
Alternatief scenario 1	-gematigde bijsturing € 6 miljoen -maatregelen categorie 1+2+3	€ 20 miljoen	OZB in drie stappen 15% omhoog (3*5%).	-Fors oplopende schuldquote naar 160% -minder ruimte voor het opvangen van tegenvallers zoals de toename van de afschrijvingen op investeringen met een maatschappelijk nut
Alternatief scenario 2	-Diep snijden in de voorzieningen, vooral het Sociaal Domein € 7,7 miljoen -maatregelen categorie 1+2+3+4	€ 15 miljoen	OZB in drie stappen 15% omhoog (3*5%).	Onder 150% volgens voorgestelde systematiek

Het college kiest er voor om de schuldquote volgens de nieuwe systematiek naar de 150% te brengen; voldoende ruimte te houden voor het opvangen van tegenvallers en het sociaal domein enigszins te ontzien door de OZB wel meer te verhogen dan in de andere 2 alternatieve scenario's.

Strategische investeringsplanning:

Gesteld is dat in de scenario's ook rekening gehouden moet worden met investeringen. Woerden blijft immers veranderen en om deze toekomst in goede banen te leiden, moeten er nu investeringen worden gedaan. Omdat de investeringsbehoefte een belangrijk onderdeel is van het voorgestelde scenario, is het van belang om een overzicht te hebben van de investeringen die de gemeente voor zich ziet. De raad heeft daar expliciet om gevraagd en het college gaat hier graag op in. Hiermee wordt ook duidelijk waarom het college van mening is dat de € 15 miljoen investeringsvolume tot 2030 het minimale en noodzakelijke volume is om te investeren. Het complete investeringsoverzicht kunt u op detailniveau bekijken in bijlage 3: toelichting op investeringsoverzicht (20.016752), bijlage 4: investeringsoverzicht spreadsheet (20.016753) en bijlage 5: investeringsoverzicht (excel) (20.016754). Hier wordt op hoofdlijnen de inhoud geschetst.

Alvorens op de inhoud van de investeringsplanning in te gaan wil het college kort benadrukken dat het voornemens is om deze investeringsplanning jaarlijks te actualiseren en aan te bieden aan de raad bij de Voorjaarsnota/Kadernota. Zo houden we met elkaar overzicht op het totaal en monitoren we de effecten op de Schuldquote. Aangezien dat dit jaar niet meer mogelijk is, is de investeringsplanning nu een onderdeel van dit raadsbesluit. Het vaststellen van de investeringsplanning gaat nadrukkelijk om tegemoet te komen aan de kaderstellende rol van de raad. Op het moment dat investeringen uit de investeringsplanning aan de orde zijn, zullen we uw raad het concrete investeringsvoorstel met het bijbehorende krediet ter besluitvorming voorleggen.

In het investeringsoverzicht is te zien welke investeringen afhangen van de grondexploitaties van ruimtelijke ontwikkelingen, welke investeringen het college noodzakelijk acht en van de minder noodzakelijke investeringen waar het college in het kader van de strategische heroriëntatie voorsnog van af ziet. De investeringen afhankelijk van de grondexploitaties zijn categorie 1 van de Schuldquote en de noodzakelijke investeringen zijn categorie 2 van de Schuldquote uit het vierde beslispunt van dit raadsvoorstel. De noodzakelijke investeringen vallen op het gebied van infrastructuur. De Rembrandtbrug, de brug Harmelerwaard, de knelpunten Oost en West en de fietsinfrastructuur. Dit zijn noodzakelijke investeringen om ervoor te zorgen dat woningbouw en een bedrijfsleven in de toekomst nog mogelijk is. Woningbouw en bedrijfsleven leveren immers extra verkeersstromen op en zonder deze investeringen loopt Woerden risico op een verkeersinfarct. Gegeven de zeer moeizame situatie op de huizenmarkt en de achterblijvende woningbouw, is het onverantwoord om Woerden niet verder te ontwikkelen. Daarom zijn deze investeringen naar het oordeel van het college noodzakelijk. Met het volume van € 15 miljoen euro tot 2030 zijn deze noodzakelijke investeringen mogelijk, maar is er verder geen ruimte voor minder noodzakelijke investeringen. In de berekeningen van de Schuldquote is voor de investeringen planmatig uitgegaan van 2024 als jaar van uitgaaf. In uitwerking van de jaarlijkse lasten is dit exacter ingevuld. In de opstelling van de begroting 2021-2024 wordt tevens rekening gehouden met de inflatiecorrectie en verdere besluitvorming ten gevolge van de Voorjaarsnota/kadernota (tabel 2).

Zoals gebruikelijk laten wij ook zien van welke investeringen wij nu afzien. De investeringen welke wij voorstellen om deze in de begroting te verwerken bedragen € 14.0890.000.

De jaarlijkse kapitaal-, onderhouds- en beheerlasten bedragen:

2021	€ 0
2022	€186.666
2023	€ 270.588
2024	€ 289.065
2025	€ 736.758

De investeringen uit het overzicht die vallen onder grondexploitaties/kostenverhaal zijn voor de Schuldquote niet van belang (die is immers exclusief grondexploitaties) omdat zij uit de grondexploitaties/kostenverhaal kunnen worden gedekt. Bij de eerstvolgende actualisatie van de grondexploitaties zullen wij dit inzichtelijk maken en voorstellen doen, zodat de raad hiermee haar kaderstellende rol kan invullen.

Van Voorjaarsnota/Kadernota naar actueel Meerjarenperspectief

Op 16 juli jl. heeft de raad de Voorjaarsnota/Kadernota behandeld. Op basis van het bijbehorend amendement (tabel 3) heeft de raad besloten de "noodzakelijk geachte uitgaven" mee te nemen in de besluitvorming van de Strategische Heroriëntatie.

Onder het onderdeel "Résumé Strategische Heroriëntatie" wordt in één overzicht het verloop vanaf de Voorjaarsnota/Kadernota naar het definitief saldo Strategische Heroriëntatie weergegeven. Wij hebben het onderdeel "noodzakelijk geachte uitgaven" hierin opgenomen. De Voorjaarsnota/Kadernota zelf, de gevolgen van de mei circulaire en het voorgestelde scenario zijn reeds in de begroting 2021-2024 opgenomen. De overige posten zullen, na de behandeling van dit voorstel, separaat in het begrotingsboek (onder "financiële beschouwingen") worden opgenomen en door middel van een begrotingswijziging formeel worden verwerkt.

Naar aanleiding van de Voorjaarsnota/kadernota en de in de raad van 16 juli 2020 vastgestelde amendement hebben wij in het licht van de Strategische Heroriëntatie, nogmaals naar deze posten gekeken. Wij hebben een paar posten alsnog naar beneden bijgesteld dan wel afgevoerd.

- De raming voor de koeiemart hebben wij voor het jaar 2021 afgeraamd tot 0. Wij zullen nogmaals kijken naar de ambitie met betrekking tot de koeiemart, de huidige omstandigheden waaronder dit kan plaatsvinden en de bijbehorende veiligheidsmaatregelen.
- De onafhankelijke cliëntondersteuning hebben wij afgeraamd naar 0. Het is onze inzet om de wettelijke voorwaarden met betrekking tot de onafhankelijke cliëntondersteuning binnen de bestaande organisatie en capaciteit te borgen.
- Bij het samenstellen van de strategische investeringsplanning hebben wij aanvragen moeten herprioriteren en zullen wij deze investering niet voorstellen.
- De raming voor de regiomarketing hebben wij voor 2021 afgeraamd. Wij hopen dit via Woerdense initiatieven voor 2021 te kunnen dekken.
- Ook de voorbereiding voor Woerden 650 jaar stadsrechten in 2022 hebben wij afgeraamd. De voorbereidingen met betrekking tot dit stadsjubileum zullen binnen de beschikbare budgetten moeten worden gerealiseerd.

- Eén investering uit het schema verdient een nadere toelichting:

Vernieuwbouw brandweerkazernes Harmelen en Zegveld. Door middel van het amendement bij de Voorjaarsnota/Kadernota heeft de raad besloten dat deze posten, behorend bij "noodzakelijk geachte uitgaven", bij de Strategische Heroriëntatie moesten worden meegenomen. Uit bijgaand overzicht kunt u opmaken dat deze posten hierin zitten. De VRU is verzocht om investering in de vernieuwbouw van de kazernes op zich te nemen. Dit betekent dat deze vervolgens via de bijdrage van de VRU bij Woerden in rekening gebracht zullen worden. Om geen toekomstige dekkingsproblemen te krijgen zijn de kapitaallasten vooralsnog als toekomstige uitgaven geraamd. Overigens heeft het feit dat de VRU de vernieuwbouw realiseert een positief effect op de schuldquote ten opzichte van de voorjaarsnota, aangezien de kazernes op de balans van de VRU blijven staan. Deze posten zijn in het tabelletje "noodzakelijk geachte uitgaven" opgenomen.

Noodzakelijk geachte uitgaven						
OMSCHRIJVING	Jaar	Invest	2021	2022	2023	2024
Hogere kosten koeiemart	2021		0	25.000	25.000	25.000
Onafhankelijke cliëntondersteuning	2021		0	0	0	0
Brug wielersparcours (onderhoud)	2021		7.000	7.000	7.000	7.000
Brug wielersparcours (investering)	2021	0	0	0	0	0
Regiomarketing	2021		0	13.000	13.000	13.000
Vervanging duiker Oostdam door duikerbrug	2021	200.000	0	12.000	11.840	11.680
Voorbereiding Woerden 650 jaar stadsrechten in 2022	2021		65.000	0	0	0
Vervangende nieuwbouw brandweerpost Harmelen	2021/2022	via VRU	0	0	83.680	83.680
Vervangende nieuwbouw brandweerpost Zegveld (excl rente grond)	2021/2022	via VRU	0	0	81.295	81.295
Vervangende nieuwbouw brandweerpost Kamerik	2026/2027	via VRU	0	0	0	0
Totaal			72.000	57.000	221.815	221.655

Tabel 1. Noodzakelijk geachte uitgaven (amendement raadsbesluit 20R.00676)

“Résumé Strategische Heroriëntatie”

Hiermee komen we op de volgende effecten van het voorgestelde scenario:

Opzet voor Strategische heroriëntatie:					
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025 ev
Saldo Voorjaarsnota na amendement	-1.134.248	-786.219	-580.973	-598.161	-598.161
Noodzakelijk geachte uitgaven (amendement "meenemen")	-72.000	-57.000	-221.815	-221.655	-221.655
Subtotaal	-1.206.248	-843.219	-802.788	-819.816	-819.816
Gevolgen mei circulaire (RIB 20R.00677)	-450.563	170.560	-206.992	-540.677	-540.677
Subtotaal	-1.656.811	-672.659	-1.009.780	-1.360.493	-1.360.493
Reservering prijsindex (schatting begroting)	-1.100.000	-1.100.000	-1.100.000	-1.100.000	-1.100.000
Saldo start Strategische Heroriëntatie	-2.756.811	-1.772.659	-2.109.780	-2.460.493	-2.460.493
Benodigd voor verlaging Schuldquote	0	-2.000.000	-2.000.000	-2.000.000	-2.000.000
Benodigd voor strategische investeringsplanning	0	-186.666	-270.588	-289.065	-736.758
Strategische buffer (buffer+begroting 21-24)	0	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000
Subtotaal Strategische Heroriëntatie	-2.756.811	-4.959.325	-5.380.368	-5.749.558	-6.197.251
Resultaat Strategische Heroriëntatie	2.867.000	4.927.000	5.796.000	7.574.000	7.774.000
Definitief saldo/resultaat SH	110.189	-32.325	415.632	1.824.442	1.576.749

Tabel 2. Résumé effecten Strategische Heroriëntatie

Toelichting

Allereerst is het van belang te realiseren dat dit résumé van effecten Strategische Heroriëntatie niet het uiteindelijke begrotingssaldo is. De regel noodzakelijk geachte uitgaven in bovenstaande tabel 2. 'resumé Strategische Herorientatie' is het totaal van tabel 1. Noodzakelijk geachte uitgaven. Over de gevolgen van de meircirculaire 2020 is de raad door middel van een raadsinformatiebrief (20R.00677) geïnformeerd. In deze raadsinformatiebrief is aangegeven dat nog rekening gehouden moet worden met de prijsindex. In de begroting 2021-2024 wordt rekening gehouden met 1,6% prijsstijging (CPI). Het effect wordt voorsnog ingeschat op € 1.100.000. Het definitieve effect is na het opstellen van de begroting 2021-2024 bekend.

De regel 'benodigd voor strategische investeringsplanning' behelst de kosten die nodig zijn om de voorbereidingen te kunnen treffen voor investeringen die we van Provincie en Rijk gaan vragen, zoals de oplossing van de verkeersknelpunten in Woerden-Oost.

Eerder is in dit voorstel aangegeven dat – om de schuldquote exclusief rubriek 1 en 2 op langere

termijn terug te brengen naar 150% - naast een beperking van het investeringsniveau, een reservering wordt geraamd van € 2.000.000.

Om mogelijke tegenvallers in de begroting 2021-2024 of in de verdere toekomst in eerste instantie te kunnen dekken, is een "strategische buffer" geraamd van € 1.000.000.

Uit de berekeningen die ten behoeve van de strategische heroriëntatie zijn gemaakt is gebleken dat de uitgaven aan investeringen in de buitenruimte tot aan 2030 jaarlijks fors toenemen. Ook in het onderwijsveld lopen de investeringen in de toekomst op. De ruimte die vanaf 2024 in de begroting ontstaat is nodig om deze stijging op te vangen.

In de begroting worden de autonome ontwikkelingen waartoe eerder al besloten is, verwerkt. Voor de jaren 2024 en verder betekent dit, zoals bekend, oplopende lasten voor IBOR, onderwijs en kapitaallasten van de verkeersmaatregelen, waardoor in die jaren de positieve saldi nodig zijn om deze lasten te dekken

De bovenstaande tabel wordt in de begroting opgenomen.

Argumenten

1. *Het voorgestelde scenario met bijbehorend maatregelenpakket vast te stellen, bestaande uit:*

- *De maatregelen in categorie 1+2+3;*
- *Een stijging OZB van 8% in 2021. Een stijging OZB van 5% in 2022, 2023 en 2024;*
Want,

1.1 *Het voorgestelde scenario beperkt de meest schadelijke maatschappelijke effecten van de mogelijke maatregelen.*

De maatregelen die zijn ingeschat als 'niet haalbaar' zijn niet meegenomen. Hiermee ontzien we de mensen die hulp nodig hebben en ondersteunen de zwakken. We voorkomen hiermee waterbedeften en langetermijncosten in het sociaal domein. Bovendien houden we zo het voorzieningenniveau in stand en blijven de economie stimuleren. Zo blijft Woerden een gemeente waar mensen met veel vrijwilligersinzet zorgen voor een prettig, bruisend en goed leefklimaat waar het goed wonen, werken, recreëren en samenleven is.

1.2 *het voorgestelde scenario bereikt een balans tussen de schuldquote, begroting en investeringen.*

Het voorgestelde scenario zorgt ervoor dat de schuldquote exclusief rubriek 1 en 2 in 2030 is gedaald naar 150%, dat er ruimte op de begroting is om risico's op te vangen en dat er nog ruimte is om € 15 miljoen te investeren tot 2030. De OZB stijging is noodzakelijk om deze balans te kunnen bewaren. Hiermee is er ook balans tussen een beperking van de uitgaven (€ 5 miljoen vanaf 2024) en een verhoging van de inkomsten (€ 3 miljoen vanaf 2024).

1.3 *de effecten van het voorgestelde scenario komen overeen met de waarden en de doelen op de lange termijn van Woerden.*

De waarden Woerden geven aanleiding voor dit scenario: ondersteuning van diegenen die het nodig hebben, een economisch actieve en bruisende stad en een Woerden dat met zijn tijd meeverandert. Dit op een structurele financiële gezonde basis.

Hiermee hebben we nog beperkte ruimte om voldoende woningen te kunnen bouwen, verkeersknelpunten op te lossen en te verduurzamen.

2. *Het voorgestelde scenario met bijbehorend maatregelenpakket door middel van een begrotingswijziging in de begroting 2021-2024 te verwerken, want*
 - 2.1 *De strategische heroriëntatie moet worden geïntegreerd in het belangrijkste P&C instrument van de gemeente: de begroting.*

De Strategische heroriëntatie moet in de volgende begroting worden verwerkt, omdat dit de manier is om de strategische heroriëntatie praktisch uit te voeren.

3. *Het investeringsschema vast te stellen, want*
 - 3.1 *het investeringsschema geeft duidelijkheid over de verwachtingen voor de toekomst en een instrument om toekomstige investeringen gebalanceerd uit te voeren.*

Het investeringsschema is een noodzakelijk instrument om investeringen evenwichtig over de jaren heen uit te kunnen voeren en hiermee rust te brengen in de gemeentelijke financiën. Het investeringsschema maakt bovendien de verwachtingen voor de toekomst expliciet.

4. *Een onderscheid aan te brengen in de presentatie van de totale schuldquote waarbij inzichtelijke is wat het aandeel is in de totale schuldquote ten gevolge van 1) grondexploitaties 2) investeringen waarbij de jaarlijkse opbrengsten gelijk zijn aan de jaarlijkse lasten. Als sturingskader voor de lange termijn hanteren dat de schuldquote exclusief rubriek 1 en 2 daalt tot 150% in 2030, want*
 - 4.1 *De BBV-voorschriften geven aan dat gemeenten conform een voorgeschreven berekeningssystematiek een schuldquoteberekening dienen op te nemen in de begroting en de jaarrekening*
 - 4.2 *De voorschriften staan toe daarbinnen een indelingen te maken naar investeringen met een laag risicoprofiel*
 - 4.3 *De BBV-voorschriften laten gemeenten vrij in het stellen van kaders ten aanzien van de sturing op de schuldquote*
 - 4.4 *Het is maatschappelijk aanvaardbaar om investeringen waar directe opbrengsten tegen overstaan en dus met een laag risicoprofiel, apart te bezien waar het de sturing op de schuldquote betreft.*
5. *De participatie voor de langetermijnmaatregelen tijdens het begrotingsproces 2022-2025 uit te werken, want*
 - 5.1 *er is nog voldoende tijd om participatie uit te voeren voor het begrotingsproces 2022-2025, maar niet meer voor 2021.*

De coronacrisis heeft ons parten gespeeld bij de voorziene participatie bij de strategische heroriëntatie. Voor de langetermijnmaatregelen kan dit worden hersteld voor het volgende begrotingsproces. Hiermee maken we voor de belangrijke maatregelen op de lange termijn nog steeds gebruik van de creativiteit van de samenleving.

Kanttekeningen, risico's en alternatieven

1. *Het voorgestelde scenario met bijbehorend maatregelenpakket vast te stellen, bestaande uit:*
 - *De maatregelen in categorie 1+2+3;*
 - *Een stijging OZB van 8% in 2021. Een stijging OZB van 5% in 2022, 2023 en 2024; Maar,*
- 1.1 *Er zijn andere scenario's mogelijk.*

In paragraaf 5 'Alternatieve scenario's' zijn er twee alternatieven geschetst voor het voorgestelde scenario: het scenario 'gematigd bijsturen, investeren' en het scenario 'scherp bijsturen, investeren'. Beide scenario's hebben als voordeel dat er kleinere OZB verhoging plaatsvindt. Het scenario 'gematigd bijsturen, investeren' heeft bovendien als voordeel dat er € 20 miljoen kan worden geïnvesteerd tot 2030.

Er zijn echter overwegende nadelen die ervoor zorgen dat het college ervoor kiest deze scenario's

niet de voorkeur te geven. Het scenario 'gematigd bijsturen, investeren' levert een te hoge schuldquote en daarmee een te grote kwetsbaarheid voor de ontwikkeling van rente in de toekomst. Het scenario 'scherp bijsturen, investeren' laat de schuldquote wel dalen, door minder investeringen en meer ombuigingen. De ombuigingen worden echter bereikt door de maatregelen uit categorie 4 ook mee te rekenen. Dat zijn maatregelen waarvan de maatschappelijke effecten te ingrijpend zijn voor het financiële voordeel en waarmee de waarden van Woerden niet meer als uitgangspunt gelden.

1.2 De maatregelen op onderwijshuisvesting maken nog geen onderdeel uit van de Strategische heroriëntatie.

U bent in raadsinformatiebrief d.d. 7 juli 2020 (20R.00723) geïnformeerd over de complexiteiten die werden ontdekt in de rekenmodellen voor onderwijshuisvesting. Hiermee bent u op de hoogte gesteld van het ontbreken van maatregelen voor deze taskforce. Het is hierdoor nu nog niet mogelijk maatregelen hiervoor mee te nemen, in de begroting 2022-2025 is dit wel de bedoeling.

1.3 Een aantal maatregelen die voor Werk en Inkomen worden getroffen zijn afhankelijk van de besluitvorming bij Ferm Werk.

Ferm Werk voert de taken op het gebied van Werk en Inkomen voor de gemeente Woerden uit. Ferm Werk is een gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten Woerden, Oudewater, Montfoort en Bodegraven-Reeuwijk. Ferm Werk kan tot een beperkte hoogte maatwerk leveren aan de afzonderlijke gemeenten. Een aantal maatregelen die op het terrein van Werk en Inkomen worden voorgesteld in de taskforce, zijn hierdoor afhankelijk van de besluitvorming van het bestuur van Ferm Werk. Woerden zal lobbyen om deze besluiten ook daadwerkelijk te laten nemen.

Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit

De financiële gevolgen van de Strategische Heroriëntatie worden door middel van een begrotingswijzing in de begroting 2021-2024 verwerkt.

Communicatie

De maatschappelijke partners die reactie hebben gegeven op het voorgestelde scenario zullen op de hoogte worden gesteld van het raadsbesluit. Daarom zal er voor de pers een persbericht worden opgesteld.

Vervolgproces

Het raadsbesluit Strategische Heroriëntatie wordt in de begroting 2021-2024 verwerkt. Eventuele aanpassingen die door uw raad worden aangebracht zullen separaat, via een nota van wijzigingen, in de begroting worden opgenomen. De begroting wordt vastgesteld op 2 november 2020.

Bevoegdheid raad:

De raad is bevoegd om over dit voorstel een besluit te nemen op grond van de begroting (art. 189 Gemeentewet e.v.), de algemene bevoegdheid tot regeling en bestuur inzake de huishouding van de gemeente (art. 108 juncto art. 147 Gemeentewet), en de verordening van de raad van Woerden houdende regels voor financieel beleid, beheer en inrichting van de financiële organisatie (Financiële verordening Woerden 2020).

Bijlagen:

- Raadsbesluit (20R.00816)
- bijlage 1: maatregelenpakket Strategische Heroriëntatie (20.016750)

- bijlage 2: meerjarenoverzicht maatregelen (excel) (20.016751)
- bijlage 3: toelichting op investeringsoverzicht (20.016752)
- bijlage 4: investeringsoverzicht spreadsheet (20.016753)
- bijlage 5: investeringsoverzicht (excel) (20.016754)
- bijlage 6: beschrijving alternatieve scenario's (20.016762)
- bijlage 7: oplegger reacties maatschappelijke partners op Strategische Heroriëntatie (20.016755)
- bijlage 8: reacties maatschappelijke partners op Strategische Heroriëntatie (20.016757)
- bijlage 9: persbericht (20.016758)

De indiener: College van burgemeester en wethouders

Secretaris

M.H. Brander

Burgemeester

V.J.H. Molkenboer